



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 63/2020-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaniach vedených pod sp. zn. 32 T 122/2008, sp. zn. 3 Tp 26/2018 a sp. zn. 3 T 96/2004 v časti týkajúcej sa rozhodovania o odmene a náhrade výdavkov obhajcu a takto

## r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaniach vedených pod sp. zn. 32 T 122/2008 a sp. zn. 3 T 96/2004 v časti týkajúcej sa rozhodovania o odmene a náhrade výdavkov obhajcu p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e , aby v konaniach vedených pod sp. zn. 32 T 122/2008 a sp. zn. 3 T 96/2004 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

#### **Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažnostná argumentácia**

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 63/2020-8 z 13. februára 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 32 T 122/2008, sp. zn. 3 Tp 26/2018 a sp. zn. 3 T 96/2004 (ďalej aj „napadnuté konania okresného súdu).

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľka bola v napadnutých konaniach ustanovená za obhajcu „*ex offico*“ a za poskytnuté právne služby sa postupom podľa § 553 ods. 2 a 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) dožadovala rozhodnutia o jej nárokoch s tým súvisiacich zo strany okresného súdu. Okresný súd napriek zákonnej dikcii § 553 ods. 3 Trestného poriadku o s'ťažovateľkou uplatnených nárokoch nerozhodol, a to nielen

v zákonnej lehote, ale vôbec, v dôsledku čoho sa obrátila na ústavný súd podanou ústavnou sťažnosťou, namietajúc porušenie svojich označených práv. Ako sťažovateľka sama uvádza, „*Touto ústavnou sťažnosťou teda namietam porušenie svojich práv na prerokovanie veci a rozhodnutie bez zbytočných prieťahov a na prejednanie mojej záležitosti v primeranej lehote - a to rozhodnutia o odmene mňa ako ustanovenej obhajkyne za vykonanú ex offo obhajobu. Okresným súdom Žilina vo veci č.k. 32T/122/2008. č.k. 3Tp/26/2018 a č.k. 3T/96/2004 v spojitosti s dovolacím konaním vedeným na NS SR pod sp. zn. 4 Tdo 82/2015, vyplývajúcich mi z čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a domáha sa odstránenia prieťahov v rámci daného konania.*“. Sťažovateľka teda konštatuje, že „*Postupom Okresného súdu Žilina vo veci č. k. 32T/122/2008, č.k. 3Tp/26/2018 a č.k. 3T/96/2004 v spojitosti s dovolacím konaním vedeným na NS SR pod sp. zn. 4 Tdo 82/2015, ohľadne konania o odmene mňa ako ustanovenej obhajkyne, boli porušené moje základné práva a slobody, a to najmä vyplývajúce: z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - právo na prejednanie mojej záležitosti v primeranej lehote, z čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR - právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.*“. V konkrétnostiach poukazuje na jednotlivé skutkové okolnosti jednotlivých právnych vecí.

3. Sťažovateľka v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„*Základné právo sťažovateľky, [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené či 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 32T/122/2008, sp. zn. 3Tp/26/2018 a sp. zn. 3T/96/2004 v spojitosti s dovolacím konaním vedeným na NS SR pod sp. zn. 4 Tdo 82/2015, v súvislosti s rozhodovaním o priznaní trov obhajob, porušené bolo.*

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. 32T/122/2008, sp. zn. 3Tp/26/2018 a sp. zn. 3T/96/2004 v spojitosti s dovolacím konaním

vedeným na NS SR pod sp. zn. 4 Tdo 82/2015, v súvislosti s rozhodovaním o priznaní trov obhajoby sťažovateľke, konať bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľke, [REDAKOVANÉ], sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 7.900 €...“

## II.

### Vyjadrenie odporcu a replika sťažovateľky

4. Ústavný súd 2. marca 2020 vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie k podanej ústavnej sťažnosti. V podaní okresného súdu sp. zn. 1 Spr 118/2020 z 20. marca 2020 predseda okresného súdu v podstatnom zhrnul:

„Vo veci ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] vo veci namietaného porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom OS Žilina v konaniach vedených pod sp.zn. 32T/122/2008, 3Tp/26/2018 a 3T/96/2004 - t.č. je konanie vedené pod sp.zn. 22T/117/2017, Vám predkladám vyjadrenie zákonných sudcov a vyššej súdnej úradníčky.

K predloženým vyjadreniam nemám viac čo dodať.“

4.1 K veci sa vyjadril zákonný sudca JUDr. Marek Šenkár, ktorý uviedol:

«Do pozornosti tiež dávam tú skutočnosť, že o návrhoch na priznanie odmeny a hotových výdavkoch v zmysle ust. § 553 ods. 5 Tr. por. rozhoduje v mojom senáte 35T mnou poverená vyššia súdna úradníčka na základe poverenia, pričom ja som v týchto prípadoch tzv. sťažnostným orgánom (pozn. v prípade podania opravného prostriedku oprávnenou osobou), preto k prípadným podrobnejším dôvodom, než k tým ktoré uviedla vo svojom písomnom stanovisku je kompetentná sa vyjadriť ona.

Vo všeobecnosti je potrebné však poukázať na „zúfalú“ situáciu ohľadom personálneho obsadenia VSÚ na trestnom oddelení Okresného súdu Žilina, na ktorú poukazujú opakovane a dlhodobo všetci trestní sudcovia tunajšieho súdu.

*K dnešnému dňu na trestnom oddelení Okresného súdu Žilina sú v aktívnom výkone funkcie VSÚ len 2 VSÚ, z ktorých jeden je vo výpovednej dobe. Zvyšní traja VSÚ sú t.č. práceneschopní.»*

4.2 K veci sa vyjadril zákonný sudca JUDr. Štefan Tomáš, ktorý uviedol:

*„V trestnej veci obvineného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], stíhaného pre trestný čin vraždy v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm.. j) Tr. zák. č. 140/1961 Zb., účinného ku dňu spáchania trestného činu, si písomným podaním zo dňa 04.09.2018, doručeným súdu dňa 04.09.2018, obhajkyňa [REDAKOVANÉ] uplatnila na Okresnom súde Žilina nárok na odmenu a náhradu hotových výdavkov za obhajobu [REDAKOVANÉ] v tejto veci.*

*Podľa § 553 ods. 2 Tr. por., obhajca, ktorý bol obvinenému ustanovený, má voči štátu nárok na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom, ak zákon neustanovuje inak.*

*Podľa § 553 ods. 3 Tr. por.. o návrhu podľa odseku 2 orgán činný v trestnom konaní alebo súd rozhodne do 30 dní od jeho podania. Priznanú odmenu a náhradu hotových výdavkov orgán činný v trestnom konaní alebo súd vyplatí najneskôr do 90 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. O výške odmeny a náhrady obhajcu podľa osobitného predpisu, ktorý ukončil zastupovanie vo veci, rozhodne na návrh obhajcu orgán činný trestnom konaní alebo súd do ukončení zastupovania.*

*V prípade, ak došlo k ukončeniu zastupovania advokátom ešte pred ukončením trestného konania, napríklad z dôvodu, že obvinený, ktorému bol ustanovený obhajca, si sám zvolil obhajcu, rozhodne o priznaní odmeny a náhrad orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorý je činný vo veci v čase, kedy došlo k ukončeniu zastupovania.*

*Ustanovenie tak reaguje na pomerne časté prípady, kedy nezriedka došlo k ukončeniu zastupovania ešte v prípravnom konaní, ale advokát musel čakať so svojím oprávneným nárokom až do právoplatného skončenia trestného konania.*

*V súvislosti s obhajkyňou uplatneným nárokom poznamenávam, že si odmenu a náhradu hotových výdavkov musí uplatniť na orgáne, ktorý bol, respektíve je činný vo veci v čase, kedy došlo k ukončeniu zastupovania a vždy k spisovej značke pod ktorou bola vec vedená a nie pod spisovou značkou pod ktorou bol advokát ustanovený za obhajcu.*

*Je vhodné dodať, že predmetná vec napadla na Okresný súd Žilina dňa 16.02.2018 a bola vedená pod sp. zn. 3Tp/26/2018.*

*V danej veci sudkyňa pre prípravné konanie JUDr. Monika Liptáková ustanovila obvinenému obhajcu na návrh OČTK. Rozhodovala iba o danom návrhu o ničom inom, t.j. nie v merite veci. Vec bola vtedy v štádiu prípravného konania.*

*Dňa 13.09.2018 bola daná vec na základe Dodatku č. 6 k RP OS Žilina na rok 2018 (1SprR/394/18) pridelená sudcovi pre prípravné konanie JUDr. Štefanovi Tomášovi a to z dôvodu odchodu pôvodnej zákonnej sudkyne JUDr. Liptákovej na súd vyššieho stupňa.*

*V predmetnej trestnej veci VSÚ z poverenia sudcu vykonal procesné úkony a to vrátane obdobia po 13.09.2018 (pridelení veci JUDr. Tomášovi).“*

4.3 K veci sa vyjadrila zákonná sudkyňa JUDr. Erika Bebčáková, ktorá uviedla:

*„K ústavnej sťažnosti podanej sťažovateľkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] vo veci sp.zn. 22T/117/2017, pôvodne vedenou pod sp.zn. 3T/96/2004 uvádzam, že sťažnosť obhajkyne na prietahy v konaní - nerozhodnutie o trovách ex offo obhajcu vo veci 3T/96/2004 je možné považovať za dôvodnú. Otázkou je, či rozhodovanie o trovách dovolacieho konania je samostatným nárokom alebo je naviazané na právoplatné rozhodnutie vo veci samej, keďže táto bola rozhodnutím NS SR zrušená a je opäť v štádiu dokazovania na hlavnom pojednávaní. Celý proces je potrebné vykonať odznova, pretože obžalovaný nesúhlasil s jeho doplnením a pokračovaním. Rovnaká obhajkyňa, teda [REDAKOVANÉ] bola obžalovanému ustanovená aj v konaní 22T/117/2017 a doposiaľ ho zastupuje. V spise nie je sťažnosť obhajkyne z 2.12.2019. Považujem však za potrebné poznamenať, že vedenie Okresného súdu Žilina bolo opakovane upozorňované na zlý stav pri obsadenosti VSÚ, ktorí majú priamo v pracovnej náplni rozhodovanie o trovách konania. V prílohe k sťažnosti pripájam pripomienku k rozvrhu práce na rok 2020 ako aj námietky sudcov trestného úseku. Aktuálne od začiatku decembra 2019 doposiaľ nemám VSU a neprítomná bude zrejme až do justičných skúšok niekedy na jar tohto roku. Situácia s nedostatkom VSÚ je dlhodobá a vôbec nie je zohľadňovaná vedením súdu ani vedením MS SR.“*

5. Ústavný súd listom z 2. apríla 2020 zaslal sťažovateľke vyjadrenie predsedu okresného súdu sp. zn. 1 Spr 118/2020 z 20. marca 2020 na vedomie s možnosťou vyjadriť sa. Sťažovateľka v replike zo 7. apríla 2020 poskytla toto vyjadrenie:

*«Vo svojej ústavnej sťažnosti som uvádzala, že nakoľko nedošlo k náprave na základe mojej prvotnej sťažnosti predsedovi okresného súdu zo dňa 25.4.2019, opätovne som mu zaslala sťažnosť zo dňa 2.12.2019, ktorou som žiadala o vykonanie nápravy, pričom k uvedenému dodnes nedošlo. V čase podania ústavnej sťažnosti mi odpoveď na ňu nebola doručená, napriek tomu, že táto mala byť vybavená v lehote 30-tich dní. Túto som obdržala až dňa 27.1.2020 vo forme vyjadrenia okresného súdu zo dňa 20.1.2020, č.k. 1SprS/504/2019, v rámci ktorej predseda súdu uviedol, že v tr. veci:*

*- M. S., sp. zn. 32T/122/2008, nebolo doposiaľ rozhodnuté, nakoľko spis je zapožičaný Špecializovanému trestnému súdu. Nevidím dôvod, prečo súd neprijal také opatrenie za účelom odstránenia daného zásahu do mojich práv, že by požiadal Špecializovaný trestný súd o zapožičanie uvedeného spisu na krátky čas v období, kedy ho Špecializovaný trestný súd nebude nevyhnutne potrebovať, za účelom rozhodnutia o mojich trovách obhajoby, po ktorom by ho okresný súd obratom Špecializovanému trestnému súdu vrátil, príp. si vyhotovil fotokópie z listín potrebných ku rozhodnutiu. Takýto postup je bežným postupom kooperácie medzi súdmi. Je preda nemysliteľné, aby dočasné zapožičanie spisu bolo prekážkou rozhodnutia o odmene obhajoby, ktorá skončila vo februári 2008 (ku dnešnému dňu pred viac ako 12-timi rokmi), s dôrazom, že uvedené predstavuje môj príjem, z ktorého uspokojujem svoje potreby,*

*- I. B., sp. zn. 3Tp/26/2018, vyšší súdny úradník rozhodne, len čo to situácia umožní, poukazujem na to, že dodnes nebolo o odmene rozhodnuté, hoci od vypracovania vyjadrenia predsedu súdu uplynie čoskoro 2 aj  $\frac{3}{4}$  mesiaca a taktiež na to, že súd už neopodstatňuje svoje nerozhodovanie o odmene s odôvodnením, že podľa právnej úpravy o nej môže rozhodnúť až po právoplatnom skončení veci, ako to činil doteraz,*

*- J. M., sp. zn. 22T/117/2017 (pozn. dovolacie konanie sa týkalo veci vedenej v čase dovolacieho konania pod č.k. 3T/96/2004 a na NS SR pod sp. zn. 4 Tdo 82/2015), súd uvádza, že vyššia súdna úradníčka, ktorej je vec pridelená na rozhodnutie, je dlhodobo neprítomná a zastupujúca VSÚ nie je schopná vzhľadom na pracovné zaťaženie*

*v dohľadnom čase o advokátskych trovách rozhodnúť, nakoľko neprítomnú VSÚ zastupuje len v nevyhnutnom rozsahu vo veciach, ktoré neznesú odklad.*

*Záverom predseda súdu udáva, že podanú sťažnosť považuje za opodstatnenú a že bolo zistené, že o návrhoch na priznanie odmeny za právne zastupovanie nebolo rozhodnuté v primeranej dobe a že vyšší súdni úradníci boli o sťažnosti upovedomení a bolo im doporučené venovať označeným veciam primeranú pozornosť, pričom, ak nebude v primeranej lehote rozhodnuté a ak nadobudnem pocit, že prieťahy v konaní sú opätovné, mám sa opäť obrátiť na predsedu súdu s tým, že sa vo veci nekoná.*

*Uvedený záver súdu považujem za odsúvanie problému, pretože ani po opakovaných sťažnostiach vec nebola vyriešená a je zrejmé, že porušovanie mojich práv trvá naďalej a že ani cez opakované žiadosti adresované predsedovi súdu, tento nezjednal nápravu a že ja nemám inú možnosť zvrátenia tohto stavu, než cestou tejto ústavnej sťažnosti.*

*Naproti tomu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sa už výslovne neuvádza, že by podaná sťažnosť bola považovaná za opodstatnenú a ani že by bolo zistené, že o mojej odmene nebolo rozhodnuté v primeranej dobe a celkovo sa vyjadrenie predsedu súdu zo dňa 20.1.2020, sp. zn. 1SprS/504/2019, ani nespomína. Preto nemožno označiť inak vyjadrenie súdu k ústavnej sťažnosti, ako za alibistické, po tom, čo predseda súdu v liste zo dňa 20.1.2020 uznal dôvodnosť sťažnosti a existenciu prieťahov a vyjadril sa smerom k vyriešeniu problému, pričom však plynutie času ukázalo, že k vyriešeniu veci opäť nedošlo.*

*Čo sa týka tr. veci I. B., sp. zn. 3Tp/26/2018, žiadosť o priznanie odmeny som podávala s odstupom takmer 5 mesiacov od skončenia mojej obhajoby, pritom už v čase vykonávania mojej obhajoby z komunikácie s vyšetrovateľom o postupe vo veci som mala vedomosť o časovo blízkom plánovaní záverečného preštudovania vyšetrovacieho spisu vyšetrovateľom. Nakoľko po skončení obhajoby obvineného som už nebola osobou oprávnenou na získanie informácie, v akom štádiu sa nachádza tr. vec I. B. Z ust. § 553 ods. 3 Tr. por. však vyplýva, že obhajca môže podať návrh na priznanie odmeny na OČTK alebo na súde, ja som návrh podala na súde, ktorý ma ustanovil, pričom od jeho podania, čo bolo dňa 4.9.2018 až doteraz (a dávam do pozornosti aj vyjadrenie predsedu súdu z 20.1.2020 a predošlé), som nikdy nebola upovedomená o tom, že by konanie údajne neprebiehalo na súde. Navyše konanie je vedené na súde pod č.k. 3Tp/26/2018, súd má*

*vedomosť o danej trestnej veci, koná v nej a nič mu nebráni o odmene rozhodnúť, navyše, keď nemám už právo na informácie o veci, v ktorej už nevykonávam obhajobu, čo napokon predseda súdu prisľúbil, že tak VSÚ učini.*

*Čo sa týka odmeny v tr. veci M. S., sp. zn. 32T/122/2008, to, že sa spis nachádza na inom súde, bolo možné riešiť tak, ako vyššie uvádzam, zapožičaním spisu a nie je dôvodom nekonania o odmene. Odkazujem zároveň na vyjadrenie sudcu konajúceho v trestnej veci, cit.: „Vo všeobecnosti je potrebné však poukázať na „zúfalú“ situáciu ohľadom personálneho obsadenia VSÚ na trestnom oddelení Okresného súdu Žilina, na ktorú poukazujú opakovane a dlhodobo všetci trestní sudcovia tunajšieho súdu. K dnešnému dňu na trestnom oddelení Okresného súdu Žilina sú v aktívnom výkone funkcie VSÚ len 2 VSÚ, z ktorých jeden je vo výpovednej dobe. Zvyšní traja VSÚ sú t.č. práceneschopní.“*

*Ohľadne odmeny za obhajobu v dovolacom konaní v tr. veci J. M., vedenej na NS SR pod sp. zn. 4 Tdo 82/2015 týkajúcej sa tr. konania č.k. 3T/96/2004, k podaným argumentom som sa už vyjadrila v rámci ústavnej sťažnosti. Odmenu žiadam len za obhajobu v dovolacom konaní, dovolacie konanie je právoplatne skončené, ide o samostatné konanie, ku podaniu dovolania a zastupovania v ňom, musí mať obhajca nevyhnutne nové splnomocnenie, resp. opatrenie o ustanovení súdom, pôvodné opatrenie, resp. pôvodná splnomocnenie, je ohraničené len na konanie pred prvostupňovým a odvolacím súdom. Aj v tejto veci som musela byť samostatne ustanovená tak vo veci č.k. 3T/96/2004, vo veci podania dovolania vedenej pod č.k. 4 Tdo 82/2015 a následne som bola ustanovená po vrátení veci dovolacím súdom na opätovné konanie na obhajobu v konaní č.k. 22T/117/2017, teda boli vydané celkovo 3 opatrenia o mojom ustanovení. Poukazovať na to pri odôvodňovaní nerozhodnutia o mojej odmene v dovolacom konaní, že stále obhajujem obž. v konaní sp. zn. 22T/117/2017, je úplne irelevantné. Len pre názornosť poukazujem na to, že pokiaľ by mal obž. iného obhajcu v dovolacom konaní a iného v konaní po vrátení veci dovolacím súdom na opätovné konanie, táto argumentácia by absolútne neuspela, ale vzhľadom na to, že som bola opätovne ustanovená aj po vrátení veci, táto situácia mátie pri rozlišovaní, či mi odmena za dovolacie konanie už patrí. Je pochopiteľné, že nemôžem byť poškodzovaná pri rozhodovaní o odmene len preto, že znova obhajujem obž. Takýto prístup by bol voči obhajcom, ktorí sú ustanovení aj po dovolacom konaní, diskriminačný. Podotýkam, že ja som si neuplatňovala odmenu za obhajobu v konaní č.k. 3T/96/2004, ani*

č.k. 22T/117/2017, len v právoplatne skončenom dovolacom konaní. Aj tu poukazujem, na vyjadrenie sudkyne konajúcej v tr. veci, ktorá uvádza, cit.: „Vedenie Okresného súdu Žilina bolo opakovane upozorňované na zlý stav pri obsadenosti VSÚ, ktorí majú priamo v pracovnej náplni rozhodovanie o trovách konania. V prílohe k sťažnosti pripájam pripomienku k rozvrhu práce na rok 2020 ako aj námietky sudcov trestného úseku. Aktuálne od začiatku decembra 2019 doposiaľ nemám VSU a neprítomná bude zrejme až do justičných skúšok niekedy na jar tohto roku. Situácia s nedostatkom VSÚ je dlhodobá a vôbec nie je zohľadňovaná vedením súdu ani vedením MS SR.“

Zhrnutím možno uviesť, že dôvodom nerozhodnutia o mojej odmene doteraz je nedostatok pracovných síl na konajúcom súde, to však nemôže ospravedlňovať, že ja nemám už (v niektorých prípadoch celé roky) rozhodnuté o odmene za obhajobu, ktorá predstavuje môj príjem za mnou vykonanú prácu, ktorá je mojím živobytím. Vzhľadom na to navrhujem vyhovieť mojej sťažnosti a priznať mi požadované finančné zadosťučinenie, ktoré sa aj s poukazom na následné okolnosti veci po podaní sťažnosti ukázalo ako plne opodstatnené a primerané.

V súvislosti s týmto stanoviskom k vyjadreniu porušovateľa navrhujem, aby sa vo výške nemajetkovej ujmy zohľadnilo, že som sa musela venovať vypracovaniu tohto stanoviska, za ktoré by mi inak prináležala odmena vo výške 187,62 eur (177,- eur + 10,62 eur - režijný paušál) podľa § 11 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z., a teda som sa nemohla v rovnakom čase venovať poskytovaniu iných právnych služieb.»

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

### III.

#### **Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva**

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny) a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97 a I. ÚS 10/98). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj čl. 38 ods. 2 listiny) v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

13. Ústavný súd teda akcentuje, že pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“ (III. ÚS 127/03). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13.1 „Základné právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote patrí k tým právam, ktoré zásadným spôsobom spolupodmieňujú spoločnosťou vnímaný stupeň právnej istoty a jeho dodržiavanie je jednou zo záruk posilňovania dôvery občanov v právo a justíciu. Obsah právneho poriadku musí byť rovnako záväzný pre občanov aj pre štát, a to nielen vo svojej abstraktnej podobe, ale predovšetkým konkrétne pri výkone súdnej moci.“ (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 193/03 z 15. októbra 2003).

14. Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a sudy konajú z úradnej povinnosti.

Podľa § 553 ods. 2 Trestného poriadku obhajca, ktorý bol obvinenému ustanovený, má voči štátu nárok na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 553 ods. 3 Trestného poriadku o návrhu podľa odseku 2 orgán činný v trestnom konaní alebo súd rozhodne do 30 dní od jeho podania. Priznanú odmenu a náhradu hotových výdavkov orgán činný v trestnom konaní alebo súd vyplatí najneskôr do 90 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. O výške odmeny a náhrady obhajcu podľa osobitného predpisu, ktorý ukončil zastupovanie vo veci, rozhodne na návrh obhajcu orgán činný v trestnom konaní alebo súd po ukončení zastupovania.

Podľa § 553 ods. 5 Trestného poriadku o výške odmeny a náhrady rozhodne na návrh obhajcu alebo zástupcu z radov advokátov, ktorý bol ustanovený poškodenému podľa § 47 ods. 6, orgán činný v trestnom konaní, ktorého rozhodnutím sa trestné stíhanie právoplatne skončilo; v prípravnom konaní môže rozhodnutím poveriť prokurátor asistenta prokurátora a v konaní pred súdom rozhodne predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník.

Podľa § 553 ods. 6 Trestného poriadku proti rozhodnutiu podľa odseku 5 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

15. Ústavný súd nie je súčasťou súdnej sústavy a neprislúcha mu právo dozoru nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti súdov je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd oprávnený zasiahnuť iba vtedy, ak

boli ich konaním alebo nadväzujúcim rozhodnutím porušené ústavou zaručené základné práva a slobody sťažovateľa.

16. Prieťahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

17. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny), ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04). Teda záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno formulovať vždy s ohľadom na faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny a aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o prieťahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú prieťahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam

pre sťažovateľa [Comingersoll S.A. (Veľká komora), Sürmeli proti Nemecku (Veľká komora), Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, rovnako tak aj I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07]. Naostatok aj ESLP vo svojich rozhodnutiach (rozsudok ESLP vo veci H. proti Francúzsku z 24. 10. 1989, rozsudok ESLP vo veci Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994 a rozsudok ESLP vo veci Scordino proti Taliansku č. 1 z 29. 3. 2006) viackrát vyzdvihol dôležitosť správy súdnictva bez priťahov, ktoré môžu ohroziť jeho účinnosť a dôveryhodnosť.

## IV.

### Posúdenie vecí ústavným súdom

#### IV.1 Právna a faktická zložitosť vecí

18. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (rozsudok ESLP vo veci H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [rozsudok ESLP vo veci Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (rozsudok ESLP vo veci Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že skutkovo a právne zložité je iba také konanie, ktoré si na posúdenie skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, vyžaduje ustanovenie znalca s osobitnými odbornými znalosťami, resp. spoluprácu znalca s inými odborníkmi – konzultantmi (IV. ÚS 28/05).

18.1 Predmetom konania je rozhodovanie o nárokoch „*ex offico*“ ustanoveného obhajcu vyplývajúcich z poskytnutých úkonov právnej pomoci v trestnom konaní. Ide skôr o mechanickú/administratívnu činnosť ako právne náročnú rozhodovaciu činnosť. Predmetná činnosť taktiež spadá pod bežnú a pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov.

## IV.2 Správanie účastníka konania

19. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných priet'ahov v súdnom konaní ústavný súd nezistil na strane s'ťažovateľky žiadne okolnosti, ktoré by sa podpísali na priet'ahovom postupe okresného súdu v napadnutých konaniach. Naopak, s'ťažovateľka niekoľkonásobne urgovala predsedu okresného súdu o zjednanie nápravy, avšak bezvýsledne.

## IV.3 Postup okresného súdu v napadnutých konaniach

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutých konaniach.

20.1 Ústavný súd z obsahu ústavnej s'ťažnosti, jej príloh a zo súdnych spisov zistil, že s'ťažovateľka bola opatrením okresného súdu č. k. 0 Tp 671/2007-10 z 11. októbra 2007 ustanovená za obhajkyňu „*ex offico*“ v trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 32 T 122/2008. Po právoplatnom ukončení veci svojím podaním z 3. januára 2019 vyčíslila trovy povinnej obhajoby na sumu 2 225,85 €. Do času podanej ústavnej s'ťažnosti okresný súd o jej nároku na náhradu trov trestného konania nerozhodol. Okresný súd tak v konaní vedenom pod sp. zn. 32 T 122/2008 v časti týkajúcej sa náhrady trov trestného konania koná (do času podania ústavnej s'ťažnosti ústavnému súdu) priet'ahovo 1 rok, pričom dosiaľ o nároku s'ťažovateľky nerozhodol ani v prvom stupni.

20.2 V trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 3 T 96/2004 bola s'ťažovateľka v dovolacom konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 Tdo 82/2015 opatrením okresného súdu sp. zn. 3 T 96/2004 zo 16. septembra 2015 ustanovená za obhajkyňu „*ex offico*“. Po skončení dovolacieho konania svojím podaním zo 17. októbra 2017 vyčíslila náhradu trov dovolacieho konania vo výške 838,42 €. Okresný

súd tak v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 96/2004 v časti týkajúcej sa náhrady trov trestného konania koná (do času podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu) prietrahovo 2 roky a 2 mesiace, pričom dosiaľ o nároku sťažovateľky nerozhodol ani v prvom stupni.

21. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd ani v jednom posudzovanom prípade nerozhodol o náhrade trov sťažovateľky ako „*ex offio*“ ustanovenej obhajkyne, a to napriek jej viacerým urgenciám predsedovi okresného súdu.

21.1 Ústavný súd z obsahu vyjadrenia predsedu okresného súdu a samotnej sťažovateľky zistil, že dôvodom nerozhodnutia okresného súdu o jej nárokoch na náhradu trov konania bola nedostatočná personálna obsadenosť trestného úseku okresného súdu vyššími súdnymi úradníkmi, ktorí majú o náhrade trov konania rozhodovať v prvom stupni.

21.2 Ďalším dôvodom mal byť nesprávny výklad relevantných ustanovení Trestného poriadku v časti týkajúcej sa času rozhodovania o nárokoch na náhradu trov trestného konania.

22. Z predostretej zákonnej úpravy § 553 ods. 3 Trestného poriadku (pozri bod 14) explicitne vyplýva nielen povinnosť okresného súdu rozhodnúť, ale aj maximálna lehota, do ktorej je okresný súd povinný rozhodnúť. V napadnutých konaniach okresného súdu sa tak nestalo nielen s nedodržaním zákonnej lehoty (pričom výlučne táto skutočnosť nie je dôvodom na vyslovenie porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), ale do podania ústavnej sťažnosti vôbec, a to z dôvodu nedostatočnej personálnej obsadenosti trestného úseku vyššími súdnymi úradníkmi, teda z dôvodu, že o sťažovateľkou podaných návrhoch nemal kto rozhodnúť. Táto situácia je z ústavnoprávneho pohľadu pre porušovateľa (ako orgán verejnej moci reprezentujúci štát) neospravedlňiteľná, a to bez ohľadu na objektívne kapacitné možnosti, a je porušením nielen zákonnej úpravy, ale aj sťažovateľkou uplatnených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22.1 V kontexte okolností veci ústavný súd dôrazne akcentuje, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu, aj keď ich nemožno úplne ignorovať, nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietrahom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 55/02, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03,

III. ÚS 399/2011). Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06, rovnako tak aj Ústavný súd Českej republiky: IV. ÚS 392/2005, IV. ÚS 358/1998).

22.2 Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že skutočnosť, že zbytočné prietahy v konaní boli spôsobené vyšším súdnym úradníkom, treba pokladať z ústavnoprávneho hľadiska za bezvýznamnú, lebo ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, neposudzoval subjektívnu zodpovednosť za prietahy v danom spore, ale postup súdu, a teda nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu alebo vyššieho súdneho úradníka vybavujúceho danú vec (I. ÚS 82/05).

22.3 Ústavný súd vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na to, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (rozsudok ESLP vo veci Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64).

## V.

### Záver

#### V.1 K bodu 1 výroku nálezu

23. V zmysle § 133 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým

právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody. Ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

23.1 Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia (bod IV odôvodnenia) dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutých konaniach došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

## **V.2 K bodu 2 výroku nálezu**

24. V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

24.1 Podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže a) prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

24.2 Vzhľadom na skutočnosť, že o nárokoch sťažovateľky v časti napadnutých konaní týkajúcich sa náhrady trov trestného konania nebolo rozhodnuté ani v prvom stupni, prikázal ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu v napadnutých konaniach konať bez zbytočných prietáhov.

## **V.3 K bodu 3 výroku nálezu**

25. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25.1 Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012).

25.2 Sťažovateľka požiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 7 900 €. Ústavný súd v napadnutých konaniach okresného súdu identifikoval obdobie nečinnosti v celkovom vyjadrení 3 rokov a 2 mesiacov. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 32 T 122/2008 v časti týkajúcej sa náhrady trov trestného konania koná (do času podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu) prietrahovo 1 rok a v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 96/2004 v časti týkajúcej sa náhrady trov trestného konania koná (do času podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu) prietrahovo 2 roky a 2 mesiace. V žiadnom z napadnutých konaní okresný súd ani v čase po podaní ústavnej sťažnosti nerozhodol, resp. ani podanie ústavnej sťažnosti nepřimälo okresný súd k tomu, aby zintenzívnil svoju činnosť a o sťažovateľkou uplatnených nárokoch rozhodol aspoň v prvom stupni (teda vyšším súdnym úradníkom).

25.3 Vzhľadom na túto dĺžku napadnutých konaní, ktorých podstatou je rozhodnutie v podstate administratívnym spôsobom, zohľadňujúc aj jej záujem na rozhodnutí o jednotlivých jej nárokoch z dôvodu zabezpečovania si príjmu na živobytie a vychádzajúc zo svojej judikatúry (IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020), priznal v popísanej situácii sťažovateľke sumu 1 500 €, ktorú považoval vzhľadom na okolnosti veci za primeranú.

#### **V.4 K bodu 4 výroku nálezu**

26. Vo vzťahu ku konaniu okresného súdu pod sp. zn. 3 Tp 26/2018 ústavný zistil, že sťažovateľka bola opatrením tohto súdu sp. zn. 3 Tp 26/2018 zo 16. februára 2018 ustanovená za obhajkyňu „*ex offo*“, ktoré bolo následne opatrením tohto súdu sp. zn. 3 Tp 26/2018 z 23. apríla 2018 zrušené. Svojím podaním zo 4. septembra 2018 vyčísli

náhradu trov trestného konania z titulu povinnej obhajoby na sumu 885,83 €, o ktorej okresný súd do času podania ústavnej sťažnosti nerozhodol, avšak bolo to z dôvodu, že sťažovateľka si svoj nárok uplatnila na vecne nepríslušnom orgáne, ktorým bol/mal byť orgán činný v trestnom konaní, a nie okresný súd, keďže k ukončeniu jej zastupovania došlo v prípravnom konaní, a nie konaní pred súdom. Táto skutočnosť explicitne vyplýva zo zákonnej dikcie § 553 ods. 3 Trestného poriadku: „rozhodne na návrh obhajcu orgán činný v trestnom konaní alebo súd po ukončení zastupovania.“ Alternatíva orgánu príslušného na rozhodnutie tu nie je daná na výber obhajcu, ale závisí od časového momentu ukončenia zastupovania. Ak došlo k ukončeniu zastupovania obhajcom v čase, keď sa vec nachádzala v prípravnom konaní, mala si sťažovateľka uplatniť svoj nárok na náhradu trov obhajoby u orgánu prípravného konania. Vzhľadom na uvedené ústavný súd tejto časti prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.

26.1 Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti požadovala zaplatenie finančného zadosťučinenia vo výške 7 900 €. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľke sumu finančného zadosťučinenia vo výške 1 500 €, vo zvyšnej časti jej návrhu nevyhovel.

27. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2020

Miroslav Duriš  
predseda senátu